

контексті її світового розвитку», «Іноземні видання у фондах наукової бібліотеки Дніпровського державного аграрно-економічного університету», «Земельна реформа в Україні: історія і сьогодення», «Органічне сільське господарство в Україні і світі». Спільно з науково-технічною бібліотекою ДВНЗ «Національний гірничий університет» вийшов друком анотований бібліографічний покажчик «Проблеми екології та охорони навколишнього середовища».

Колектив бібліотеки працює над створенням біобібліографічного довідника «Ректори ДСГІ-ДДАУ-ДДАЕУ (1922–2017)», що стане своєрідним подарунком наукової бібліотеки до ювілею рідного університету.

Бібліографічні посилання:

1. Библиографический указатель: рекомендации по составлению и оформлению. – К. : Наук. думка, 1988. – 58 с.
2. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України»: розпорядження КМУ від 23 бер. 2016 р. № 219-р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/219-2016>
3. Романюк М. М. Загальна і спеціальна бібліографія: навч. посібник / М. М. Романюк. – 2-е вид., випр. – Львів: Світ, 2003. – 95 с.
4. Складання бібліографічних посібників: інформ.-метод. матеріали / М-во культури України, Нац. парлам. б-ка України; уклад. О. Галганова; наук. ред. В. Кононенко. – К., 2015. – 80 с.
5. Ярошенко Т. Відкритий доступ – шлях до присутності України у світовій науковій спільноті / Т. Ярошенко // Вища школа. – 2011. – № 3. – С. 47-51.

УДК 027.7:378.4:63(477.63):37.03

В. О. Гескіна

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРНО-ЕСТЕТИЧНИХ УПОДОБАНЬ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

*У статті розглянуто особливості формування літературно-естетичних смаків, які впливають на професійну діяльність майбутніх аграріїв та їх становлення як творчих особистостей. **Ключові слова:** художня уява, художньо-образне мислення, освітньо-дозвілєва діяльність, самореалізація особистості, музика, мистецтво, творчий продукт.*

*В статье рассмотрены особенности формирования литературно-эстетических вкусов, которые влияют на профессиональную деятельность будущих аграриев и их становление как творческих личностей. **Ключевые слова:** художественное воображение, художественно-образное мышление, самореализация личности, музыка, искусство, творческий продукт.*

Важливим напрямком змісту виховання студентів вищого навчального закладу, чинником гармонійного розвитку особистості є естетичне виховання. Естетичне виховання – складова частина виховного процесу, спрямована на формування здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси у всіх сферах діяльності людини.

Метою виховання є формування у майбутнього спеціаліста естетичної культури – здатності особистості до повноцінного сприймання правильного розуміння прекрасного у мистецтві і дійсності, прагнення й уміння будувати

своє життя та діяльність за законами краси, вдосконалення себе, міжособистісних стосунків, власної професійної діяльності. Усі ці якості не даються людині від народження, а є результатом зовнішніх виховних впливів, самовиховання, художньо-творчої практики.

Вплив творчої діяльності на процеси розвитку особистості, її творчого потенціалу досліджувався у працях І. Загарницької, Л. Зімакової. Дослідження впливу окремих видів мистецької діяльності у процесі художньо-творчого розвитку особистості наявне у працях А.Капської, Ж.Петрочко, О.Азархіна, В.Кардашова, Р.Короткової.

Проблема впливу мистецтва на процеси становлення, виховання, засвоєння особистістю культурних надбань попередніх поколінь – не нова в історії філософської, психолого-педагогічної думки. Так, ще Аристотель спостерігав великий виховний вплив мистецтва, його «очищувальну» силу, яку відомий мислитель визначив поняттям «катарсис», вважаючи, що саме в процесі засвоєння людиною створених суспільством мистецьких цінностей, зокрема, трагедійних творів відбувається злет всього духу людини, виховання кращих рис особистості – милосердя, співчуття, гідності, патріотизму. Видатний мислитель вказував також, наприклад, на велику виховну силу музики [2, С. 175], у зв'язку з чим пропонував включити її до числа «предметів виховання молоді» [2, С. 170]. З огляду на це, естетичне виховання можна розглядати як системну діяльність, спрямовану на розвиток чуттєвої сфери особистості, її умінь сприймати, оцінювати явища естетичної дійсності за законами краси, збагачувати у процесі їх сприймання свій внутрішній світ, оволодівати законами творчості і творити. Важливою складовою цього процесу є естетична освіта – процес засвоєння мистецьких знань, умінь і навичок, які необхідно розвивати у молоді, зосереджуючись на певних напрямках, добираючи засоби, форми і методи з огляду, передусім, на особливості їх естетичного сприймання.

Естетичне сприймання є специфічною діяльністю, під час якої у молоді формується здатність до пізнання об'єктів навколишнього світу з естетичних позицій. На його основі формується художнє сприймання – пізнання дійсності засобами різних видів мистецтва, завдяки якому молодь пізнає себе, свої взаємини з навколишнім світом в «уявному полі» художніх образів шляхом емоційної ідентифікації.

Основним шляхом естетичного розвитку молоді є самостійна художня творчість, у якій вона відкриває нове для себе, а для тих, хто її оточує – нове про себе. Творчість може виявлятися у виконанні художніх творів (виразній передачі їх змісту і настрою), у створенні власного продукту (малюнків, витворів художнього мистецтва), музичних імпровізаціях.

Важливим напрямком естетичного виховання студентства є художнє виховання, завданнями якого є:

- залучення студентів до діяльності у сфері мистецтва, виховання прагнення вносити елементи прекрасного в побут, природу, власну діяльність;

- розвиток художньо-творчих здібностей у різних видах діяльності;
- формування естетичної культури, свідомості художньо-естетичного смаку, естетичної поведінки.

Проблема формування художніх смаків студентів є досить актуальною у наш час, коли літературна освіта покликана створити всі умови для інтелектуального розвитку особистості, здатної до самоосвіти й самореалізації. Великі освітні, розвивальні й виховні можливості літератури створюють всі умови для введення студентів у світ прекрасного, для виховання інтересу до художнього слова, потреби в читанні та розвитку естетичних і художніх смаків. Формування художніх смаків студентів є важливим моментом розвитку духовної культури. Розвинутий художній смак впливає на всю духовно-практичну діяльність людини.

Естетичне виховання майбутніх спеціалістів передбачає використання духовно-культурного потенціалу, в тому числі і бібліотечних працівників. Естетичний вплив на студентів має бути планомірним, цілеспрямованим і здійснюватися щоденно. Неабиякі можливості естетичного виховання студентів закладені в різних формах виховної роботи: бесідах, лекціях, концертах, дискусійних клубах, художніх конференціях, бесідах «за круглим столом» тощо.

Впливовим засобом на розум і почуття людини є мистецтво. Література, спів, музика сприяють розвитку творчого самовияву студентів, здатності до імпровізації, уміння співвідносити власні художні уподобання з жанровими закономірностями, стильовими його ознаками. Тому в вищих навчальних закладах важливо розвивати художню самодіяльність, організовувати відвідування музеїв, театрів, кіно, зустрічі з художниками, письменниками, творчими особистостями.

Формування справжніх естетико-духовних цінностей студентської молоді неможливе без глибокого усвідомлення ними національних основ культури, зокрема народної пісні, творчості українських поетів та композиторів. Надзвичайно важливим є спільний підхід до освоєння ними національної культури: вивчення історії, оволодіння багатством мови, любові до краси рідного краю, поваги до батьків, своєї родини.

Готуючи студентів як майбутню інтелігенцію до її культурно-виховної функції в суспільстві, слід створити сприятливі умови формуванню їх високої культури. Доцільно розвивати такі форми творчості, які б об'єднували викладачів, студентів і позитивно впливали б на культурний рівень їх взаємин та ефективність навчання.

Завдяки формуванню літературно-естетичних уподобань студентів відбувається злет високого духу людини, виховання кращих рис особистості: милосердя, співчуття, гідність, патріотизм.

Саме тому у процесі соціалізації, виховання студентів має бути задіяний весь величезний потенціал національної культури. При цьому, окрема творча особистість найуспішніше формується на основі практичного оволодіння різноманітними видами, жанрами народного та професійного

мистецтва.

Таким чином, мистецтво має унікальні можливості виховного впливу на молодь, її етичного, естетичного виховання, духовного зростання, а також розкриття та розвитку задатків творчих здібностей, обдарувань, успішної соціалізації особистості в цілому.

У процесі розвитку творчого потенціалу студента засобами художнього читання, декламування або написання художніх та музичних творів формується громадянські почуття, емоційне прилучення до культури, тим самим відбувається виконання студентом ролі повноцінного громадянина своєї держави, який знає і поважає вітчизняні і світові культурні надбання.

У науковій бібліотеці створені всі умови для виховання студентської молоді. Творчі об'єднання мають змогу формувати всесторонньо-розвинуту особистість, використовуючи все різноманіття бібліотечних форм і методів роботи. Літературна студія «Дивослово» об'єднує творчу молодь, яка пише вірші, цікавиться поезією. Для студентів організуються виставки книг українських та зарубіжних поетів та письменників-ювілярів, проводяться фестивалі, літературні вечори, тематичні кураторські години, бесіди, години духовного спілкування тощо. В результаті видано першу та другу збірку авторських віршів студентів та викладачів університету «Поезія окрилених сердець». Учасниця літературної студії «Дивослово» Ольга Шевченко написала до 95-річчя з дня заснування ДДАЕУ «Гімн університету». Традиційними стали цикли заходів, присвячених рідній мові на основі календарних та пам'ятних дат, адже культура мовлення, грамотності й писемності є показником інтелектуального обличчя особистості.

На кураторських годинах студенти знайомляться з творчою діяльністю тих, хто стояв у витоків української літературної мови: Т.Г.Шевченка, Є.П.Гребінки, М.І.Костомарова, Лесі Українки, Г.С.Сковороди, І.П.Котляревського тощо. Масові заходи розкривають красу української мови, її стиль у гармонії з музикою. Відкриваючи скарбницю української літератури для студентів, повсякчас наголошується на розкриття творчої спадщини українських класиків-прозаїків. Цьому сприяли проведення вечорів-портретів, оглядів та бесід про творчість ювілярів М.Г.Куліша, Ю.І.Яновського, М.Коцюбинського, А.В.Головка, М.Стельмаха та інших класиків української літератури.

Читацьке об'єднання «Ріднокрай» об'єднує студентів, які цікавляться минулим і сьогоденням України, її народними традиціями, фольклором. Їх хвилює стан навколишнього середовища та його охорона. Щорічно проводяться краєзнавчі читання «Моє місто, мій красень Дніпро», із яких студентська молодь пізнає своє рідне місто, історію заснування, архітектуру, художню культуру, видатних особистостей, які уславили м. Дніпро, його природні багатства.

Екологічні читання «Екологічні знання – майбутньому аграрію» розкривають користувачам бібліотеки про стан навколишнього середовища України, Дніпропетровщини та Чорнобильську трагедію. Завжди цікаві та

повчальні зустрічі з вченими-професорами: Ю.І. Грицаном, В.І. Чорною, В.І. Бессоновою, Л.М. Степченко та іншими. Їх поради щодо вибраної професії та позитивного результату і успіху в житті, а для цього необхідна наполеглива щоденна праця, успішне навчання, накопичення фахових знань, спрямованість у майбутнє, бо тільки в гармонії природи і людини – запорука будь-якого успіху.

Щороку традиційне проведення літературно-тематичного вечора «Будьмо садівничими планети» звучить як вказівка для бережного відношення до природи, її відновлення.

Наближенням і залученням до такої літератури є: бесіди, бібліографічні огляди, відкриті перегляди літератури, масові заходи до Всесвітнього дня поезії, Дня Землі, Дня Сонця, Дня водних ресурсів, Дня моря. Вони розкривають у студентів не тільки знання, а й свідомість майбутнього фахівця, підвищують їх відповідальність, духовність та інтелект. Їх уподобання розширюються і піднімаються на вищий щабель. Студентська молодь стає більш соціально активною, зацікавленою життям країни, захистом природи, інноваціями в майбутній спеціальності.

Ряд заходів присвячувалися формуванню духовно збагаченої особистості студента, любові до рідного краю, своєї родини, батька й матері. Так, тематична кураторська година «Людина починається з родини» поєднує кілька календарних дат: Міжнародний день сім'ї, День матері, День батька. Такі заходи виховують найкращі людські почуття та риси характеру: добро, любов, повагу до рідних, бажання допомагати людям у скрутний час та активну життєву позицію. Захід супроводжувався поетичними та пісненими творами українських авторів.

Бесіди та огляди видань розкривали теми:

- Бережемо своїх матерів
- Шануймо батька ми як приклад у житті
- Образ батьків в художній літературі

Участь у творчих об'єднаннях дає можливість студентам не тільки пізнавати художню літературу, музику, образотворче мистецтво, але й історію рідного краю. Вони навчаються писати вірші, пісні та виконують свої твори, тобто видають свій творчий продукт, реалізують свої творчі здібності у формі авторських концертів: «Моя душа завжди крилата» (автор – Ольга Якименко, 15 пісень), «Народжений з музикою в душі» (автор – Сергій Немченко, близько 30 пісень).

Уперше видання студентських творів «Песни рожденные в «Гармонии»» включено 4 пісні Дмитра Туніка, 20 – Сергія Немченка, 12 – Ольги Якименко та 7 – Наталії Салімоненко.

У літературній вітальні «Гармонія» розквітли таланти любителів музики, пісні яких присвячувалися Україні, природі, мріям, коханню, людському щастю. Пісня «Єдина Україна», слова В. Гескіної, муз. С. Немченка, стала улюбленою піснею-гімном, який виконується по закінченню музичних фестивалів. Автор музики, учасник Міжнародного

фестивалю «Родослав», отримав за дану пісню Почесну грамоту за видання «Песни, рожденные в «Гармонии» отримано Грамоту Фонду соціального захисту, підтримки і допомоги вченим України та їх сімей, яка посіла 1 місце у номінації «Лірика» X Обласного Міжвузівського конкурсу–2014 на «Кращу наукову, навчально-методичну та художньо-публіцистичну літературу».

Отже, творчий продукт роботи читацьких об'єднань дає позитивні результати при формуванні літературно-естетичних уподобань студентської молоді, коли вони залучаються до художньої літератури, мистецтва, музики, за допомогою переглядів різних видань, бесід, оглядів, конкурсів, фестивалів, виставок світлин, малюнків, предметів образотворчого мистецтва.

Поширення у вищих навчальних закладах мистецьких об'єднань, як засобу розвитку творчого потенціалу студентської молоді, не випадкове явище. В сучасних умовах, коли освіта й виховний процес переорієнтовано на особистісний підхід до кожного студента, а разом із тим і реалії життя вимагають підготовки не лише високопрофесійного, але й креативного працівника, тому творчі об'єднання студентської молоді є, по суті, тим ефективним соціально-педагогічним середовищем, яке дозволяє вирішувати ці завдання, а також сприяти самопізнанню студентом своїх творчих потенцій, а разом із тим і його мистецькому зростанню, набуттю духовного, морально-естетичного, професійного й культурного, художньо-творчого досвіду.

Бібліографічні посилання:

1. **Азаркин А. В.** Мироззрение и эстетическое развитие личности / А. В. Азаркин. – К., 1990. – 192 с.
2. **Аристотель.** Сочинения в 4-х т. Т. 2. Философское наследие / Аристотель. – М. : Мысль, 1978. – 688 с.
3. **Загарницька І.** Художнє виховання як чинник формування чуттєвої культури студентської молоді / І. Загарницька. – К., 2007. – 205 с.
4. **Капська А.** Соціальна робота : деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю / А. Капська. – К. : УДЦССМ, 2001. – 233 с.
5. **Кардашов В. М.** Художньо-творчий розвиток особистості : теоретичний та методичний виміри : монографія / В. М. Кардашов. – 2-ге вид., допов. – Мелітополь, 2009. – 264 с.
6. Мистецтво як засіб самореалізації особистості в процесі соціалізації / Л. Зімакова ; Полтав. держ. пед. ун-т : зб. наук. праць. – Полтава, 2006. – Вип. 3. – 164 с.
7. **Петрочко Ж.** Соціально-педагогічні виховні технології у викликах часу / Ж. Петрочко // Вісник Нац. акад. аграр. наук України. – 2014. – № 1. – С. 17-24.
8. Соціалізація особистості : зб. наук. пр. / за ред. А. Капської ; Нац.-пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Логос, 2003. – 194 с.

В. В. Капуста

*Технологічний коледж Дніпровського державного
аграрно-економічного університету*

ЩОДО НАПРЯМІВ КРАЄЗНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У БІБЛІОТЕЦІ ТЕХНОЛОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ ДНІПРОВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

*Стаття розкриває основні напрямки краєзнавчої роботи, комплекс інформаційно-просвітницьких заходів в бібліотеці коледжу та їх вплив на патріотичне виховання студентської молоді. **Ключові слова:** бібліотека, краєзнавча робота, бібліотечний фонд, інформаційно-просвітницькі заходи, патріотичне виховання.*

*Статья раскрывает основные направления краеведческой работы, комплекс информационно-просветительских мероприятий в библиотеке колледжа, их влияние на патриотическое воспитание студенческой молодежи. **Ключевые слова:** библиотека, краеведческая работа, библиотечный фонд, информационно-просветительские мероприятия, патриотическое воспитание.*

Здобута Україною незалежність і побудова суверенної держави відродила кращі традиції українського бібліотечного краєзнавства. Підвищилася роль бібліотеки у відновленні історичної пам'яті нашого народу, виховання у студентів гідності, поваги до історії, національної самосвідомості.

Одним із нормативних документів у бібліотечній справі незалежної України стали «Положення про краєзнавчу роботу бібліотек системи Міністерства культури і мистецтва України», комплексно-цільові програми «Освіта України – ХХІ століття», «Патріотичне виховання населення», цільова творча програма «Барви рідного краю» тощо.

Бібліотечне краєзнавство – складова частина загального краєзнавства, особливості якого обумовлено специфікою бібліотечної справи. Її мета – виявити, зібрати і надати для використання всі матеріали, пов'язані за змістом з певною місцевістю, яка для її населення є рідним краєм; забезпечити бібліографічну інформацію за допомогою цікавих форм і методів популяризації краєзнавчої літератури; залучати молодь до активного пізнання рідної землі, своєї «малої батьківщини», її історії, поваги до народних традицій і звичаїв, фольклору, любові до рідної природи.

Саме краєзнавча робота стала пріоритетним напрямком діяльності бібліотеки Технологічного коледжу з тим, щоб за допомогою краєзнавчих матеріалів сприяти вихованню у молоді патріотизму, національної свідомості, високої моральності.

Основою краєзнавчої роботи є формування фонду краєзнавчої